

Raahen kaupungin opiskeluhoitosuunnitelma

Tulevaisuuslautakunta 26.9.2023 §102

Sisällysluettelo

RAAHEN KAUPUNGIN OPISKELUHUOLTOSUUNNITELMA	1
OPISKELUHUOLLON KOKONAISTARVE JA KÄYTETTÄVISSÄ OLEVAT OPISKELUHUOLTOPALVELUT	1
<i>Kouluterveydenhuolto.....</i>	2
<i>Koulupsykologin palvelut</i>	2
<i>Koulukuraattorin palvelut.....</i>	2
YHTEISÖLLINEN OPISKELUHUOLTO JA SEN TOIMINTATAVAT	3
<i>Koulukohtainen opiskeluhooltoryhmä</i>	3
Jäsenet:	3
Tehtävät:.....	3
<i>Kaupungissa yhteisesti sovittuja toimintatapoja.....</i>	3
<i>Yhteistyö huoltajien kanssa</i>	4
<i>Turvallisuus ja terveys.....</i>	5
<i>Yhteistyö muiden toimijoiden kanssa</i>	5
<i>Kouluruokailu.....</i>	5
<i>Oppilaiden poissaolojen kirjaukset</i>	6
<i>Tupakkatuotteet, huumeet ja muut päihteet</i>	6
<i>Koulukuljetukset</i>	6
<i>Opiskeluhoolto esikoulun ja ensimmäisen luokan nivelvaiheessa</i>	7
<i>Suunnitelma opiskelijan suojaamiseksi väkivallalta, kiusaamiselta ja häirinnältä sekä toiminta äkillisissä kriiseissä ja uhka- ja vaaratilanteissa.....</i>	7
YKSILÖKOHTAISEN OPISKELUHUOLLON JÄRJESTÄMINEN.....	8
<i>Koulukuraattori.....</i>	8
<i>Koulupsykologi.....</i>	9
<i>Koulu- ja opiskeluterveydenhuolto</i>	9
<i>Opiskeluhoollollisen asian käsittely</i>	10
<i>Opiskeluhooltokertomus.....</i>	10
<i>Oppilaiden terveyteen liittyvistä asioista sovittuja käytänteitä, joita toteutetaan kaikilla kouluilla</i>	11
YHTEISTYÖ OPPILAIEN JA HEIDÄN HUOLTAJIENSA KANSSA	12
OPISKELUHUOLTOSUUNNITELMAN TOTEUTTAMINEN JA SEURAAMINEN.....	12

Raahen kaupungin opiskeluhoitosuunnitelma

Koulutuksen järjestäjä vastaa siitä, että opiskeluhoollon toteuttamista, arviointia ja kehittämistä varten laaditaan oppilaitoskohtainen opiskeluhoitosuunnitelma. Opiskeluhoitosuunnitelma voi olla myös kahden tai useamman oppilaitoksen yhteinen. Suunnitelma laaditaan yhteistyössä oppilaitoksen henkilöstön, opiskelijoiden ja heidän huoltajiensa kanssa. Se on tarkistettava vuoden kuluessa siitä, kun kunnan lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelma on tarkistettu. (Oppilas- ja opiskeluhoitolaki 13 §) Lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelma tarkistetaan vähintään kerran neljässä vuodessa.

Raahessa opiskeluhoitosuunnitelma on yhteinen esi- ja perusopetuksella sekä lukiolla ja 2. asteen kouluilla. Opiskeluhoitosuunnitelmassa käytetään selkeyden vuoksi käsitteitä oppilas, opiskeluhoitoryhmä ja koulu. Näillä tarkoitetaan myös esiopetuksen lasta ja lukion opiskelijaa, oppilaitosta ja esiopetusyksikköä sekä opiskelijahuoltoryhmää. Opiskeluhoitosuunnitelmassa on kaikille yhteinen osuus, jota koulut/oppilaitokset täydentävät lukuvuosisuunnitelmaan liitettävillä yksikkökohtaisilla osuuksilla.

Oppilaitoksen opiskelijakuntaa kuullaan ennen suunnitelman vahvistamista [(Lukiolaki 27 § (1268/2013)]. Suunnitelmaa laadittaessa tehdään tarvittaessa yhteistyötä myös muiden viranomaisien ja yhteistyökumppaneiden kanssa.

Opiskeluhoollon kokonaistarve ja käytettävissä olevat opiskeluhoitopalvelut

Opiskeluhoollon kokonaistarve päiväkodeilla ja kouluilla vaihtelee vuosittain. Opiskeluhoollon toteuttamisessa painotetaan yhteisöllistä opiskeluhoitoa ja sen hyvällä toteuttamisella pyritään vähentämään yksilökohtaisen opiskeluhoollon tarvetta. Pohjois-Pohjanmaan hyvinvointialueella (POHDE) Raahessa on syksyllä 2023 koulupsykologeja kaksi (htv) ja koulukuraattoreita kahdeksan (htv), joista yksi toimii myös päiväkotien opiskeluhoollossa. Lisäksi käytössä on vastaavan koulukuraattorin palvelut. Koulupsykologien ja -kuraattoreiden määrä voi vaihdella vuosittain. Lisäksi on käytettävissä psykologipalveluita ostopalveluiden välityksellä. Kaikilla kouluilla on tarjolla kouluterveydenhoitajan palveluita 8,3 (htv) sekä lakisääteiset koululääkäripalvelut 0,5 (htv). Opiskeluhoitopalveluiden lisäksi käytössä on myös hyvinvointialueen Raahen perheneuvolan psykologipalvelut ja sosiaalityöntekijöiden palvelut. Perheneuvolan toiminnasta kerrotaan lisää Raahen kaupungin lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelmassa.

Pohjois-Pohjanmaan hyvinvointialue Pohde vastaa 1.1.2023 alkaen sosiaali- ja terveystalvituista, mukaan lukien kouluterveydenhoitajat, koulukuraattorit ja koulupsykologit. Hyvinvointialueen vastuulla olevat palvelut esitellään hyvinvointialueen verkkosivuilla: www.pohde.fi.

Opiskeluhoollon henkilöstömäärä ei riitä tällä hetkellä vastaamaan opiskeluhoitopalveluiden tarpeeseen. Erityisesti koululääkärien ja koulupsykologien osalta on selkeästi havaittavissa resurssipuute.

Oppilaalle on järjestettävä mahdollisuus keskustella henkilökohtaisesti opiskeluhuollon kuraattorin tai psykologin kanssa viimeistään seitsemäntenä oppilaitoksen työpäivänä sen jälkeen, kun oppilas tai muu henkilö on tätä pyytänyt. Päiväkotien esiopetuksessa otetaan yhteyttä esiopetuksessa toimivaan kuraattoriin tai lapsen tulevan koulun koulukuraattoriin, koulupsykologiin tai perheneuvolan psykologiin. Kiireellisessä tapauksessa mahdollisuus keskusteluun on järjestettävä samana tai seuraavana työpäivänä (Oppilas- ja opiskelijahuoltolaki 15§). Koulukuraattori tai psykologi määrittelee, onko asia kiireellinen. Keskustelu voi tapahtua myös puhelimitse.

Kouluterveydenhuolto

Kouluterveydenhoitajan palveluja on kouluilla saatavilla koulun koon mukaisesti, joko joka päivä tai tiettyinä päivinä viikossa. Terveysneuvoja ei käy päiväkodeissa vaan ottaa esiopetuksen asiakkaita vastaan muissa toimipisteissä. Kouluterveydenhoitaja osallistuu tarvittaessa päiväkotien esiopetuksen oppilaiden tuen tarpeen moniammatillisiin palavereihin ja tiedonsiirtopalavereihin kouluun siirtymisen nivelvaiheessa. Lakisääteisesti oppilaan opetuksen asianmukaisen järjestämisen kannalta välttämättömät tiedot siirretään koululle. Muita tietoja voidaan siirtää huoltajan luvalla. Lakisääteiset terveystarkastukset tehdään vuosittain esi- ja perusopetuksen aikana ja 2.asteella 1. opiskeluvuoden aikana. Lääkärintarkastukset pyritään tekemään 1., 5. ja 8. luokalla sekä 2.asteella 1. tai 2. opiskeluvuotena. Kouluterveydenhoitajan vastaanotolle pääsee ilman ajanvarausta niinä päivinä, kun hän on koululla. Muutoin kouluterveydenhoitajalle pääsee ajanvarauksen kautta ja hän on tavoitettavissa puhelimitse. Kouluterveydenhoitajaan voi olla yhteydessä myös Wilman kautta. Kiireellistä hoitoa vaativissa tilanteissa otetaan yhteys terveyskeskuksen päivystykseen.

Koulupsykologin palvelut

Koulupsykologien työhuoneet sijaitsevat Pattasten koululla ja Raahen lukiolla. He käyvät muilla kouluilla tarpeen mukaan. Koulupsykologien tutkimuksiin pääsee jonotuksen kautta koulussa täytetyllä tutkimusläheteellä. Keskustelukäyntien tarvetta harkitaan tapauskohtaisesti. Keskustelukäynneille oppilaat ja opiskelijat ohjautuvat opiskeluhuollon henkilöstön ja koulun muun henkilökunnan ohjaamana sekä huoltajien ja opiskelijoiden suoran yhteydenoton kautta. Koulupsykologi osallistuu tarvittaessa opiskeluhuollollisiin palavereihin ja antaa konsultaatioapua opetus- ja opiskeluhoitohenkilöstölle.

Koulukuraattorin palvelut

Koulukuraattorit työskentelevät lukuvuosittain sovitusti päiväkodeissa ja kouluilla. Koulut ja oppilaitokset kirjaavat aikataulut kuraattoreiden osalta lukuvuosisuunnitelman liitteeseen. Koulukuraattorit ovat koulujen opiskeluhoitoryhmien jäseniä. Koulukuraattori osallistuu kutsuttaessa päiväkotien esiopetuksen oppilaiden verkostopalaveriin, jos lapsella on käyttäytymiseen liittyviä haasteita. Vastaavan koulukuraattorin palvelut ovat kaikkien oppilaitosten, koulujen ja päiväkotien käytössä. Koulukuraattoriin voi ottaa yhteyttä puhelimitse, Wilma-viestillä tai henkilökohtaisesti hänen luonaan käymällä. Yhteydenoton voi tehdä oppilas itse. Myös huoltajat, opettajat ja oppilaitoksen muu henkilökunta voi ohjata oppilaan koulukuraattorin vastaanotolle tai olla suoraan yhteydessä häneen. Yhteydenotosta on aina ilmoitettava huoltajalle.

Yhteisöllinen opiskeluhoolto ja sen toimintatavat

Yhteisöllisessä opiskeluhoollissa seurataan, kehitetään ja arvioidaan päiväkotien esiopetuksen, koko kouluyhteisön, yksittäisten luokkien ja ryhmien hyvinvointia sekä huolehditaan siitä, että oppilaan yksilölliset kasvuun ja kehitykseen sekä terveyteen liittyvät tarpeet otetaan huomioon koulun arjessa. Opiskeluhoollissa pyritään kasvun ja oppimisen esteiden ongelmien ehkäisemiseen, tunnistamiseen, lieventämiseen ja poistamiseen mahdollisimman varhain. Erityistä huomiota tulee kiinnittää oppilaiden mielenterveyden turvaamiseen.

Koko henkilökunta vastaa opiskeluhoollon toteutumisesta.

Koulukohtainen opiskeluhooltoryhmä

- kokoontuu vähintään kaksi kertaa lukukaudessa
- kokouksista tehdään muistio, joka on julkinen asiakirja
- kokouksessa voi olla läsnä koko koulun henkilökunta

Jäsenet:

- ryhmän johtajana toimii päiväkodin johtaja, koulun rehtori, johtaja, vararehtori / -johtaja tai toimialapäällikkö
- muut jäsenet: koulukuraattori, kouluterveydenhoitaja, erityisopettaja, varhaiskasvatuksen erityisopettaja, opettajaedustus ja opinto-ohjaaja (yläkoulu ja lukio) ja mahdollisuuksien mukaan koulupsykologi
- opiskelijoiden, huoltajien sekä muiden yhteistyötahojen edustus erikseen kutsuttuna
- mikäli koululla on erityisluokkia tai pienryhmiä, valitaan näistä opettajaedustaja ryhmään

Tehtävät:

- Suunnitelma opiskeluhoollon toiminnasta kyseiselle lukuvuodelle
- Kouluyhteisön hyvinvoinnin seuranta (huomioiden kouluterveyskysely sekä hyvinvointikysely)
- Suunniteltujen toimien toteutumisen organisointi
- Yhteistyö koulun oppilaskunnan ja vanhempainyhdistyksen sekä muiden yhteistyötahojen kanssa
- Koulun yhteisöllisten toimintatapojen kehittäminen
- Kouluympäristön turvallisuudesta ja esteettömyydestä huolehtiminen
- Koulun opiskeluhoollon toiminnasta tiedottaminen
- Koulun opiskeluhoollon toteutumisen arviointi lukuvuoden päätteeksi mm. yksikkökohtaisella itsearviointi -lomakkeella ja Tea-viisarilla

Kaupungissa yhteisesti sovittuja toimintatapoja

- Koulun turvakansiosta päivitetään koulukohtaiset osiot ja tutustutaan sen sisältöön.
- Opiskeluhooltoryhmä voi kokoontua myös yhdessä henkilökunnan kokousten kanssa.
- Opiskeluhooltoryhmän kokouksista laaditaan muistio, joka tallennetaan koululla. Muistio on julkinen asiakirja (tai esim. henkilöstön drivessä).

- Yhteisesti sovitaan, miten asioita voidaan käsitellä mm. eri oppiaineiden tunneilla, päivänavauksissa ja koulun yhteisissä tilaisuuksissa.
- Raahen kaupungin peruskouluilla on käytössä hyvinvoinnin vuosikello “Hyvän tuulen askeleet”, joka löytyy osoitteesta www.hyvantuulenaskeleet.fi. Vuosikellosta löytyy kattavasti materiaalia yhteisöllisen opiskeluhuollon toteuttamiseen.
- Oppilaan ohjauksessa ja koulutuksen siirtymävaiheissa opiskeluhuoltohenkilöstö tekee aktiivista yhteistyötä koulun henkilöstön ja päiväkotien esiopetuksesta vastaavan henkilöstön kanssa oppilaiden hyvinvointiin ja ohjaukseen liittyvistä konkreettisista asioista ja toimenpiteistä. Näitä asioita kirjataan yhteistyössä oppilaan mahdollisiin pedagogisiin asiakirjoihin.
- Kouluilla toteutetaan kouluterveyskyselyitä ja päiväkoti-, koulu- ja oppilaitoskohtaisia kyselyitä, joilla saadaan tietoa mm. oppilaiden ja opiskelijoiden mielipiteistä, toiveista ja kouluvihtyvyydestä.
- 2.asteen opiskelijoilla on mahdollisuus osallistua tutortoimintaan. Tutoreiden tehtävänä on olla opiskelijoiden tukena opintojen aloitusvaiheessa ja oppilaitokseen sopeutumisessa sekä järjestää toimintaa yhdessä oppilaskunnan kanssa. Yläkouluilla toteutetaan samankaltaista tukioppilastoimintaa ja alakouluilla kummioppilastoimintaa.
- Peruskouluissa ja 2.asteella opiskelijat valitsevat keskuudestaan oppilaskunnan hallituksen, joka ajaa oppilaiden asioita. Hallituksen edustus voi osallistua tarvittaessa esim. opettajien ja opiskeluhuoltoryhmien kokouksiin.
- Raahen yläkouluilla järjestetään 7. luokkalaisille ryhmäytymispäivä syksyisin tavoitteena tutustuttaa oppilaat toisiinsa positiivisessa hengessä ja tuoda ryhmähenkeä. 2.asteella ensimmäisen vuoden opiskelijoille järjestetään ryhmäytymistä tukevaa toimintaa opinto-ohjauksen oppitunneilla yhteistyössä koulukuraattorin kanssa sekä ryhmänohjaajat keskustelevat henkilökohtaisesti jokaisen oman ryhmänsä opiskelijan kanssa opiskeluun liittyvistä asioista.

Yhteistyö huoltajien kanssa

- Kouluilla toimii vanhempainyhdistyksiä, jotka toimivat yhdistävänä ja opintoja edistävänä tekijänä opiskelijoiden/oppilaiden, kotien ja oppilaitosten/koulujen välillä. Koulujen omilla nettisivuilla on lisätietoja kunkin koulun oman vanhempainyhdistyksen toiminnasta.
- Huoltajia kutsutaan vanhempainiltoihin ja muihin päiväkodeissa ja kouluilla järjestettäviin tilaisuuksiin.
- Opettajat pitävät lukuvuosittain vanhempaintapaamisia, jolloin huoltajat käyvät henkilökohtaisia keskusteluja opettajien kanssa lastensa kouluasioista. Oppilas osallistuu opettajan ja huoltajan harkinnan mukaan keskusteluun.
- Esiopetuksessa laaditaan oppimissuunnitelma jokaiselle esikoululaiselle yhteistyössä huoltajien kanssa.
- Raahessa päiväkodeissa ja kouluilla käytetään Lapset puheeksi – toimintamallia. Päiväkodeissa Lapset puheeksi -keskustelu on yhdistetty varhaiskasvatuksen

aloituskeskusteluun. Lapset puheeksi - keskustelut käydään luokilla 1 ja 7. Tämän toimintamallin tavoitteena on lisätä varhaista puuttumista ja tarjota opettajille työkalu huoltajien kanssa käytävään keskusteluun.

Turvallisuus ja terveys

- Raahen kaupungissa on käytössä Koulun turvakansio, joka löytyy opetustoimen henkilökunnan yhteisestä sähköisestä Google drive -kansioista. Turvakansio sisältää kriisioppaan, suunnitelman opiskelijan suojaamiseksi kiusaamiselta, väkivallalta ja häirinnältä sekä kurinpito- ja turvaamistoimien ohjeistuksen. Koulutuskeskus Brahen turvallisuuskansio löytyy intrasta.
- Turvakansiosta löytyy ohjeet mm. pelastusharjoitusten järjestämiseksi ja erilaisia vaaratilanteita varten. Pelastustarkastaja käy päiväkodeissa, kouluilla ja oppilaitoksissa vuosittain tarkastamassa koulurakennuksen turvallisuuden.
- Työterveyshuollon ja työsuojelun edustaja kiertää työpaikoilla kartoittamassa henkilöstön hyvinvointia säännöllisin väliajoin. Tarvittaessa henkilökunta voi olla yhteydessä työterveyshuoltoon ja työsuojeluun.
- Esihenkilön ja työntekijän välillä käydään vuosittain tavoite-/onnistumis-/kehityskeskustelu, jonka avulla voidaan arvioida ja kehittää työhyvinvointia.
- Pelastuslaitokselta käydään pitämässä turvallisuuskasvatusta esikoululaisille ja alakoulun oppilaille.
- Poliisin edustaja käy pyydettyä koululla pitämässä laillisuus- ja liikennekasvatusta.
- Hammashoitaja käy kouluilla pitämässä oppitunnin hampaiden hoidosta.
- Terveystoimijat pitävät 5. luokkalaisille oppitunnin murrosiästä.

Yhteistyö muiden toimijoiden kanssa

- Seurakunta järjestää kouluilla mm. päivänavauksia ja koululaisjumalanpalveluksia. Päiväkodeilla seurakunnan lastenohjaajat käyvät pitämässä pikkukirkkoa ja järjestävät kirkkovuoden tapahtumia.
- Nuorisotoimi tekee aktiivista yhteistyötä koulujen kanssa, mm. ryhmäytymiseen ja kerho- ja välituntitoimintaan osallistumalla.
- Yhteistyötä tehdään myös mm. liikenneturvan ja 4H-yhdistyksen kanssa.
- Tarvittaessa pyydetään eri alojen asiantuntijoita koulun tilaisuuksiin.

Kouluruokailu

Kouluruokailu on osa koulun opetussuunnitelman mukaista opetusta ja kasvatusta. Sen tehtävänä on oppilaiden terveen kasvun ja kehityksen, opiskelukyvyyn sekä ruokaosaamisen tukeminen. Kouluruokailun suunnittelussa ja toteutuksessa huomioidaan valtakunnalliset ravitsemussuositukset.

Oppilaiden aterioiden tulee olla tarkoituksenmukaisesti järjestettyjä, ohjattuja ja täysipainoisia sekä kattaa kolmannes oppilaan päivittäisestä energiantarpeesta. Kouluruokailu täydentää kodissa tapahtuvaa ruokailua ja luo pohjaa oppilaan terveyttä edistävälle ruokailutottumuksille.

Kouluruokailun järjestämisessä otetaan huomioon ruokailun terveydellinen, sosiaalinen ja kulttuurinen merkitys. Ruokailuhetkillä on tärkeä virkistystehtävä ja niillä edistetään kestävästä elämäntapaa, kulttuurista osaamista sekä ruoka- ja tapakasvatuksen tavoitteita. Oikea-aikainen, kiireetön ruokailu ja mahdolliset välipalat varmistavat jaksamisen koulupäivän aikana. Viihtyisä ruokailuhetki lisää hyvinvointia koko koulu yhteisössä.

Kouluruokailu on oppilaille tärkeä osa koulupäivää. Oppilaita kannustetaan osallistumaan kouluruokailun ja etenkin ruokailuhetkien suunnitteluun, toteuttamiseen ja arviointiin. Opettajat huolehtivat ruokailun yhteydessä annettavasta ohjauksesta ja kasvatuksesta yhdessä koulun muiden aikuisten kanssa. Kouluruokailun tavoitteista ja järjestämisestä keskustellaan kotien kanssa ja yhdessä tuetaan oppilaiden kehitystä. Kouluruokailuun osallistumista sekä ruoan ja ruokailutilanteen laatua seurataan ja arvioidaan säännöllisesti.

Mikäli oppilaalla on yksilöllisiä ravitsemukseen sekä terveyden tai sairauden hoitoon liittyviä tarpeita, tulee oppilaan, huoltajan, ruokailusta vastaavan henkilöstön ja kouluterveydenhuollon sopia yhdessä ruokailuun liittyvistä tukitoimista ja seurannasta. Erityisruokavalioilmoitukset (terveydelliset, eettiset ja uskonnolliset syyt) toimitetaan kaupungin erityisruokavalio-ohjeistuksen mukaisesti. Erityisruokavalioiden tarpeet tarkistetaan vuosittain. Mikäli erityisruokavaliotarpeisiin tulee muutoksia, tulee huoltajan olla niistä yhteydessä oppilaitoksen keittiölle ja ruokailutilanteessa mukana olevalle luokanvalvojalle.

Oppilaiden poissaolojen kirjaukset

Kodin ja koulun yhteistyössä seurataan oppilaan poissaoloja. Luvattomista poissaoloista tulee ilmoittaa oppilaan huoltajalle. Alakoulussa poissaoloja seuraa luokanopettaja, yläkoulussa luokanohjaaja ja 2.asteella ryhmänohjaaja/vastuuopettaja.

Poissaolot kirjataan Wilmaan. Huoltajat saavat tiedon oppilaan myöhästymisistä ja poissaoloista Wilman kautta tai puhelimitse. Jos oppilaan poissaolot tai käyttäytyminen aiheuttavat huolta tai sovittu neljännesvuosittainen poissaolojen tuntimäärä (alakoulussa 40 h ja yläkoulussa 50 h) ylittyy, perusopetuksessa toteutetaan yhteisesti käytössä olevia poissaolon ja käytöksen portaita (Opetussuunnitelman liite 5).

2.asteella opettaja keskustelee opiskelijan kanssa ja selvittää poissaolojen syitä, mikäli opiskelijalla on paljon poissaoloja. Jatkoselvittelyissä noudatetaan oppilaitosten poissaoloihin puuttumisen mallia.

Tupakkatuotteet, huumeet ja muut päihteet

Koulun ja oppilaitoksen alueella tupakkatuotteiden, huumeiden ja muiden päihteiden käyttö on kielletty. Mikäli oppilas/opiskelija tupakoi koulun alueella tai on päihtyneenä koulussa/oppilaitoksessa toimitaan Raahan koulujen turvakansion ohjeistuksen mukaisesti.

Koulukuljetukset

Esikoulu- ja perusopetuksen koulukuljetusten odotusaikoja ja turvallisuutta koskevat ohjeet on kirjattu Raahan koulukuljetusoppaaseen, joka löytyy Koulun turvakansiosta.

Opiskeluhoolto esikoulun ja ensimmäisen luokan nivelvaiheessa

Opiskeluhoollon suunnitelmia ja toteuttamista suunnitellaan ja kehitetään yhteistyössä varhaiskasvatuksen ja perusopetuksen kanssa erilaisissa työryhmissä. Koulujen esiopetusryhmät osallistuvat kaikkeen koulun yhteisölliseen toimintaan. Esiopetuksesta kouluun siirryttäessä toteutetaan yhteisesti sovittuja tiedonsiirtokäytänteitä mm. tiedonsiirtolomakkeet esiopetuksesta kouluun siirryttäessä, tiedonsiirtopalaverit, opettajien tutustumiset esiopetusryhmissä toteutettuihin kouluun siirrettäviin hyviin käytänteisiin. Käytänteet on kirjattu esiopetussuunnitelmaan.

Suunnitelma opiskelijan suojaamiseksi väkivallalta, kiusaamiselta ja häirinnältä sekä toiminta äkillisissä kriiseissä ja uhka- ja vaaratilanteissa

Koulun turvakansioista löytyy suunnitelmat oppilaan suojaamiseksi kiusaamiselta, väkivallalta ja häirinnältä sekä ohjeet toimintaan äkillisissä kriiseissä ja uhka- ja vaaratilanteissa.

Raahen perusopetuksessa on käytössä Kiusaamisen puuttumisen malli, jota noudatetaan jokaisella koululla. Vakavat kiusaamistapaukset ohjataan suoraan koulukuraattorille ja tarvittaessa lastensuojeluun ja/tai poliisille.

Esi- ja perusopetuksessa sekä 2.asteella opettajalla, päiväkodin johtajalla tai rehtorilla on velvollisuus ilmoittaa tietoonsa tulleesta oppimisympäristössä tai koulumatkalla tapahtuneesta häirinnästä, kiusaamisesta, syrjinnästä tai väkivallasta niistä epäillyn ja niiden kohteena olevan oppilaan huoltajalle tai muulle lailliselle edustajalle. Ennaltaehkäisevästi asiaa käsitellään vanhempainilloissa ja luodaan yhteistyössä huoltajien kanssa kiusaamista ja väkivaltaa ehkäiseviä kasvatuskäytänteitä. Huoltajia kannustetaan olemaan yhteydessä kouluun, mikäli lapsi kertoo tulleensa kiusatuksi, häirityksi tai on kokenut väkivaltaa kouluaikana.

Peruskoulujen henkilökunta perehdytetään Koulun turvakansion sisältöön lukuvuoden alkaessa. Asiat käsitellään työyhteisökokouksessa.

Kriisitilanteita pyritään ehkäisemään ja enakoimaan erilaisin tarkastuksin, harjoituksin ja opetus-tuokioin. Oppitunneilla käsitellään toimintaa tulipalotilanteissa ja onnettomuuksissa ja ohjeistetaan turvalliseen toimintaan arjen tilanteissa. 2.asteella opettaja käsittelee turvallisuusasioita osana ryhmänohjausta. Vaaratilanteissa toimimista harjoitellaan palo- ja pelastautumisharjoituksissa.

Toiminnasta ja tiedottamisesta äkillisissä kriiseissä ja uhka- ja vaaratilanteissa johtaa koulun rehtori/koulunjohtaja, päiväkodin johtaja, toimialapäällikkö tai muu nimetty henkilö siihen asti, kunnes poliisi tai pelastuslaitos saapuu paikalle. Kouluilla on jaettu tietyt vastuutehtävät koulun henkilökunnan kesken. Tehtävät kirjataan pelastussuunnitelmaan ja päiväkodeissa turvallisuussuunnitelmaan. Pelastussuunnitelmaan kirjataan myös ajantasaiset yhteystiedot mm. kaupungin kriisiryhmään ja poliisiin. Tiedottamisesta ohjeistetaan koulun turvakansiossa.

Yksikkökohtainen pelastussuunnitelma ja päiväkodeissa turvallisuussuunnitelma tarkistetaan ja päivitetään vuosittain. Jokainen koulu/oppilaitos nimeää henkilön, jonka vastuulle päivittäminen kuuluu. Raahen opetustoimen turvallisuusvastaava/koulutuskeskus Brahen työsuojelupäällikkö vastaa turvallisuusasiakirjojen ja koulukuljetusoppaan (peruskoulut) päivittämisen organisoinnista.

Opiskeluhuollon ohjausryhmä vastaa opiskeluhuollon asiakirjojen päivittämisen organisoinnista muutostarpeiden ilmetessä.

Yksilökohtaisen opiskeluhuollon järjestäminen

Yksilökohtaisella opiskeluhuollolla tarkoitetaan oppilaalle annettavia opiskeluhuollon palveluja, joita ovat oppilasterveydenhuolto, opiskeluhuollon psykologi- ja kuraattoripalvelut sekä yksittäistä oppilasta koskeva monialainen opiskeluhoito. (Oppilas- ja opiskelijahuoltolaki 5 §) Yksilökohtaisen opiskeluhuollon tehtävänä on edistää hyvinvointia, terveyttä ja opiskelukykyä sekä tunnistaa näihin ja oppilaan elämäntilanteeseen liittyviä yksilöllisiä tarpeita. Tavoitteena on myös varhaisessa vaiheessa ehkäistä ongelmia ja huolehtia tarvittavan tuen järjestämisestä.

Yksilökohtaista opiskeluhoitoa toteutetaan yhteistyössä oppilaan kanssa ja hänen suostumuksellaan. Lähtökohtana on oppilasta arvostava, hänen mielipiteitään kuunteleva ja luottamusta rakentava vuorovaikutus. Toiminnassa otetaan huomioon oppilaan itsenäinen asema opiskeluhoitoon liittyvissä kysymyksissä. Oppilaalle ja hänen huoltajalleen annetaan tietoa yksittäisen oppilaan oikeuksista opiskeluhoitossa sekä asioiden käsittelyyn liittyvistä lain edellyttämistä menettelytapoista ja tietojen käsittelystä. (Oppilas- ja opiskelijahuoltolaki 18 §)

Koulukuraattori

Koulukuraattoritoiminta on oppilaan tukemista ja yhteistyötä huoltajien, opettajien ja oppilaan muun sosiaalisen verkoston kanssa. Työn tavoitteena on tukea opintojen suorittamista, oppilaan psyykkistä ja sosiaalista hyvinvointia ja myönteistä kokonaiskehitystä. Työhön kuuluu selvittää oppilaiden kasvun ja kehityksen esteitä sekä ehkäistä sosiaalisia ja psyykkisiä ongelmatilanteita. Kuraattori tukee oppilasta oppimiseen liittyvissä pulmissa ja osallistuu tarvittaessa erityistä tukea vaativien oppilaiden henkilökohtaisten opetusjärjestelyjen suunnitteluun ja seurantaan. Koulukuraattorin työhön kuuluvat runsaiden poissaolojen selvittely, käytös- ja tunne-elämän häiriöt, nuoruuden "kasvukivut", suorituspaineeet sekä oppilaan tilanteen selvittely yhteistyössä perheen kanssa. Koulukuraattori kirjoittaa tarvittaessa sosiaalisia selvityksiä esim. perusteluksi erityiseen tukeen siirtämiselle tai liitteeksi oppilaan muihin asiakirjoihin. Koulukuraattori on opiskeluhoitoryhmän jäsen ja osallistuu oppilaitoksen/koulun/päiväkodin vuotuisen toiminnan suunnitteluun.

Koulukuraattori osallistuu koulujen opiskeluhoitoon, käy yksilöllisiä ja ryhmäkeskusteluja, selvittää oppilaan tarvitsemia yksilöllisten opetusjärjestelyjen mahdollisuuksia ja luo tarpeen vaatiessa oppilaan tueksi sosiaalisia verkostoja. Tarvittaessa kuraattori ohjaa oppilaan jatkohoitoon tai muiden tukitoimien piiriin. Kuraattori huolehtii myös ongelmatilanteissa nuorten oikeusturvasta lukiossa. Kuraattori voi auttaa oppilaita nivelvaiheissa.

Koulukuraattori on huoltajien ja henkilökunnan apuna kasvatustyössä:

- koulun ja kodin välisen yhteistyön kehittämisessä
- tukemassa opettajia vaikeiden tilanteiden selvittämisessä ja ratkaisemisessa
- sosiaalisten taitojen ja ongelmaratkaisutaitojen opettamisessa ja ohjauksessa

Vastaavan koulukuraattorin palveluita on saatavana kaikille päiväkodeille ja oppilaitoksille. Vastaavan kuraattorin tehtävänä on antaa sosiaalityön ammatillista ja konsultoivaa tukea opiskeluhuollon toimijoille (kuraattorit, terveydenhoitajat, psykologit, lääkärit), oppilaille, opiskelijoille, perheille ja koulujen ja oppilaitosten henkilökunnalle, sekä tehdä koulukuraattorin tehtäviä, mihin kuuluu yksilöllinen ja yhteisöllinen opiskeluhoito, kasvatusta- ja opetustyön tukeminen ja verkostotyö.

Vastaava kuraattori kehittää yhdessä kuraattorien ja lähiesihenkilön kanssa alueen kuraattorityötä ja yhteistyötä oppilaitosten kanssa (yhteisöllinen työ, lainsäädännön toteuttaminen ja soveltaminen käytännön työhön yhdenmukaisesti, valmistautuminen työkentän muutoksiin, koulutustarpeiden kartoittaminen ja ajankohtaisiin tarpeisiin vastaaminen, yhdenmukaisten toimintamallien käyttöönotto).

Vastaavan kuraattorin tehtävässä painottuu kokonaisvaltaiseen sosiaalityön asiantuntijuuteen perustuva ehkäisevä ja yhteisöllinen työote.

Koulupsykologi

Koulupsykologin työn tavoitteena on edistää koko kouluyhteisön hyvinvointia, vahvistaa nuorten psyykkistä hyvinvointia ja tarjota heille apua opiskeluun. Työ lukioissa on myös ennaltaehkäisevää työtä mm. opinto-ohjauksen tunneilla vieraileminen. Koulupsykologin työhön kuuluu oppilaiden kokonaisvaltaisen tukeminen, itsetuntoon, motivaatioon, psyykkisiin vaikeuksiin ja sosiaaliseen selviytymiseen vaikuttaminen. Psykologin työhön kuuluvat myös oppilaiden oppimisvaikeuksien tutkiminen ja tukitoimien suunnittelu, sekä oppilaiden mielenterveysongelmien arviointi, hoito sekä tarvittaessa jatkohoitoon ohjaaminen. Hoitotyössä painottuvat erityisesti opiskeluun liittyvät ongelmat. Työtä tehdään yhteistyössä oppilaan, hänen vanhempiansa, opettajiensa sekä tarvittaessa myös muiden yhteistyötahojen kanssa. Oppilas ohjautuvat koulupsykologin vastaanotolle pääsääntöisesti kouluterveydenhoitajan, koulukuraattorin tai erityisopettajan kautta.

Koulupsykologin työhön kuuluu opetus- ja opiskeluhoitohenkilöstön konsultointi. Opiskeluhoitoryhmiin toimintaan koulupsykologi osallistuu tarvittaessa.

Psykologi on tarvittaessa mukana opetusta ja opiskelijahuoltoa koskevassa suunnittelutyössä.

Koulu- ja opiskeluterveydenhuolto

Oppilaiden ja opiskelijoiden terveydenhuollosta vastaa Pohjois-Pohjanmaan hyvinvointialue (www.pohde.fi). Koulu- ja opiskeluterveydenhuolto on osa opiskelijahuoltoa, jolla tarkoitetaan oppilaan fyysisestä, psyykkisestä ja sosiaalisesta hyvinvoinnista huolehtimista sekä niiden edellytyksiä lisäävää toimintaa. Koululaisen hyvinvointia ja terveyttä seurataan yksilöllisten terveystarkastusten ja -suunnitelman avulla. Kouluterveydenhoitaja tapaa lapsen ja huoltajan ennen koulun aloittamista lapsen 6-vuotistarkastuksessa. Peruskoululaiselle tehdään vuosittain terveystarkastus. Tarkastuksista kolme toteutetaan laajana tarkastuksena (1.luokalla, 5.luokalla ja 8.–9.-luokalla). Terveystarkastuksen vastaanotolle on mahdollisuus päästä tarvittaessa ilman ajanvarausta.

Kouluterveydenhuollon yhteistyötahoja, joihin oppilas tai perhe voidaan ohjata, ovat koulupsykologi, koulukuraattori, perheneuvola, toimintaterapia, fysioterapia, puheterapia ja ravitsemussuunnittelija. Oppilalle järjestetään tarvittaessa erikoislääkärin tutkimuksena silmä- ja korvalääkärin

tutkimus, psykiatrin ja psykologin tutkimukset. Koululääkäri voi tehdä lähetteen myös muihin erikoissairaanhoidon tutkimuksiin.

Opiskeluhuollollisen asian käsittely

Yksittäisen oppilaan opiskeluhuollollista asiaa käsitellään monialaisessa asiantuntijaryhmässä. Asian käsittely sekä ryhmän kokoonpano perustuvat oppilaan tai tarvittaessa huoltajan suostumukseen. Oppilaan tai huoltajan yksilöidyllä kirjallisella suostumuksella asian käsittelyyn voi osallistua tarvittavia opiskeluhuollon yhteistyötahoja tai oppilaan läheisiä.¹ Ryhmän jäsenillä on lisäksi oikeus pyytää neuvoa oppilaan asiassa tarpeelliseksi katsomiltaan asiantuntijoilta². Asiantuntijaryhmässä suunnitellaan ja sovitaan tapauskohtaisesti oppilaan yksilöllisten tukitoimien järjestämisestä.

Mikäli joku muu kuin koulun tai opiskeluhuollon työntekijä (esim. valmentaja, nuorisotyöntekijä, terapeutti) on ammatillisessa tehtävässään saanut tietää oppilaan tuen tarpeesta, hän voi salassäilytysohjeiden estämättä ottaa yhteyttä opiskeluhuollon psykologiin tai kuraattoriin.

Opiskeluhuoltokertomus

Yksittäistä oppilasta koskevan asian käsittelystä asiantuntijaryhmässä laaditaan opiskeluhuoltokertomus. Ryhmän vastuhenkilö kirjaa yksilökohtaisen opiskeluhuollon järjestämiseksi ja toteuttamiseksi välttämättömät tiedot opiskeluhuoltokertomukseen. Kirjauksia voivat tehdä myös muut asiantuntijaryhmän jäsenet. Kertomus laaditaan jatkuvaan muotoon, joka etenee aikajärjestyksessä. Oppilas- ja opiskelijahuoltolaki edellyttää, että kertomukseen kirjataan seuraavat asiat:³

- yksittäisen oppilaan nimi, henkilötunnus, kotikunta ja yhteystiedot sekä alaikäisen oppilaan huoltajan tai muun laillisen edustajan nimi ja yhteystiedot,
- kirjauksen päivämäärä sekä kirjauksen tekijä ja hänen ammatti- tai virka-asemansa, · kokoukseen osallistuneet henkilöt ja heidän asemansa,
- asian aihe ja vireille panija,
- oppilaan tilanteen selvittämisen aikana toteutetut toimenpiteet kuten arviot, tutkimukset ja selvitykset,
- toteutetut toimenpiteet kuten yhteistyö eri tahojen kanssa sekä aiemmat ja nykyiset tukitoimet,
- tiedot asian käsittelystä ryhmän kokouksessa, tehdyt päätökset ja niiden toteuttamissuunnitelma sekä
- toteuttamisesta ja seurannasta vastaavat tahot.

¹ Oppilas- ja opiskelijahuoltolaki 19 § 1 ja 2 mom.

² Oppilas- ja opiskelijahuoltolaki 19 § 3 mom. ja laki viranomaisen toiminnan julkisuudesta (621/1999) 26 § 3 mom.

³ Oppilas- ja opiskelijahuoltolaki 5 § 2 mom. ja 20 § 1, 3 ja 4 mom.

Jos sivulliselle annetaan opiskeluhuoltokertomukseen sisältyviä tietoja, asiakirjaan on lisäksi merkittävä mitä tietoja, kenelle sivulliselle ja millä perusteella tietoja on luovutettu.⁴

Opiskeluhuoltokertomukset sekä muut opiskeluhuollon tehtävissä laaditut tai saadut yksittäistä oppilasta koskevat asiakirjat tallennetaan opiskeluhuoltorekisteriin. Opetuksen järjestäjä vastaa henkilötietojen käsittelystä ja ylläpitää edellä mainittua rekisteriä. Oppilashuoltorekisteriin tallennetut tiedot, jotka koskevat yksittäistä oppilasta taikka muuta yksityistä henkilöä, ovat salassa pidettäviä.⁵

Kouluterveydenhuollon henkilöstö ja psykologit kirjaavat yksilökohtaisen opiskeluhuoltotyön säädetysti potilaskertomukseen ja muihin potilasasiakirjoihin. Vastaavasti opiskeluhuollon kuraattorit kirjaavat asiakastiedot kuraattorin asiakaskertomukseen.⁶

Oppilaiden terveyteen liittyvistä asioista sovittuja käytänteitä, joita toteutetaan kaikilla kouluilla

Raahen alueen esi- ja perusopetuksessa erityisruokavaliot kysytään huoltajilta lukuvuoden alkaessa elokuussa/lukuvuoden alussa esiopetuksen, 1.luokan ja 7.luokan alkaessa. Erityisruokavaliot päivitetään vuosittain terveystarkastusten yhteydessä ja tarvittavat muutokset ilmoitetaan koulun keittiölle. Raahen lukiossa opiskelijat käyvät henkilökohtaisesti ilmoittamassa keittiölle erityisruokavaliionsa. Ruokapalvelut voivat tarvittaessa pyytää erillisen todistuksen asiasta. Ryhmänohjaaja tiedottaa toimintatavasta oman ryhmänsä opiskelijoita lukuvuoden alkaessa.

Kouluterveydenhuollon laajoissa terveystarkastuksissa tehdään opiskeluhuollollista yhteistyötä huoltajan tai oppilaan luvalla. Koulunkäynnin järjestämisen kannalta välttämättömät tiedot on kuitenkin välitettävä koululle. Raahen kaupungissa on tehty Raahen kaupungin koulutoimen ja päiväkotien lääkehoitosuunnitelma, jonka ohjeiden mukaisesti järjestetään oppilaan lääkehoito esi- ja perusopetuksessa.

Mikäli oppilaalla on opiskeluhuollollisen tuen tarvetta, suunnitellaan tukitoimet yhteistyössä tarvittavien opiskeluhuollollisten palveluiden kanssa (koulukuraattori, koulupsykologi, kouluterveydenhoitaja). Yhteistyötä tehdään tiiviisti muun muassa perheneuvolan, terapeuttien, lastensuojelun, erikoissairaanhoidon, nuorisotoimen ja poliisin kanssa. Opiskeluhuollollinen yhteistyö korostuu joustavan perusopetuksen ryhmien, pienryhmien ja erityisluokkien toimintaa ja oppilaiden tukitoimia suunniteltaessa.

⁴ Oppilas- ja opiskelijahuoltolaki 20 § 5 mom.

⁵ Oppilas- ja opiskelijahuoltolaki 21 § 1 mom.

⁶ Oppilas- ja opiskelijahuoltolaki 20 § 2 mom., laki potilaan asemasta ja oikeuksista (785/1992) 12 § ja laki sosiaalihuollon asiakkaan asemasta ja oikeuksista (812/2000)

Yhteistyö oppilaiden ja heidän huoltajiensa kanssa

Opiskeluhoitoa toteutetaan yhteistyössä oppilaiden ja heidän huoltajiensa kanssa. Oppilaita ja huoltajia tiedotetaan yksittäisen oppilaan asioiden käsittelyyn liittyvistä lain edellyttämistä menettelytavoista ja tietojen käsittelystä Wilmassa olevalla tai kotiin jaettavaa tiedotteella. Lisäksi asiasta tiedotetaan vanhempainilloissa. Henkilökohtaista ohjausta ja neuvontaa antaa koulun henkilökunta.

Oppilaan asiaa käsiteltäessä oppilasta osallistetaan esim. ottamalla hänet mukaan asiantuntijaryhmän kokoukseen tai kuulemalla häntä muutoin. Oppilaan toiveet huomioidaan häntä koskevissa toimenpiteissä ja ratkaisuissa ja huoltajien kanssa tehtävässä yhteistyössä huomioiden asian laatu ja oppilaan ikä.

Koulukuraattori, koulupsykologi tai kouluterveydenhoitaja arvioi tarvittaessa terveydenhuoltolain ja lastensuojelulain perusteella, onko oppilaalla edellytyksiä arvioida oman asiansa käsittelyyn liittyviä asioita. Näitä ovat asiantuntijaryhmän kokoukseen osallistujat, salassa pidettävien tietojen luovuttaminen huoltajalle tai huoltajan osallistuminen opiskeluhoitoasian käsittelyyn.

Opiskeluhoitosuunnitelman toteuttaminen ja seuraaminen

Koulutuksen järjestäjä vastaa yhteistyössä oppilaitoksen sijaintikunnan opetustoimen sekä Pohteen kanssa opiskeluhoitoon kokonaisuuden omavalvonnan toteutumisesta. (Oppilas- ja opiskelijahuoltolaki 26 §.)

Kouluilla toteutetaan opiskeluhoitoa tässä suunnitelmassa esitetyllä tavalla. Suunnitelmassa on kuvattu kaupungin yhteiset käytänteet, joita noudatetaan päiväkodeissa, kaikilla kouluilla ja 2.asteella samalla tavoin (oppilaitoskohtaiset toimintamallit huomioiden). Lisäksi suunnitelmassa on koulukohtaiset osiot, jotka jokaisen koulun opiskeluhoitoryhmä täydentää lukuvuoden alussa ja liittyy osaksi lukuvuosisuunnitelmaa. Vuoden kuluttua Lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelman päivittämisestä (neljän vuoden välein) opiskeluhoitoon ohjausryhmä päivittää Raahen kaupungin oppilas- ja opiskeluhoitosuunnitelman.

Jokaisen lukuvuoden lopussa koulun opiskeluhoitoryhmä arvioi koulun opiskeluhoitosuunnitelman toteutumista, resurssien riittävyttä, opiskeluhoitoon toiminnan vaikuttavuutta ja kehittämis-kohteita itsearviointilomakkeella. Lomake välitetään sähköisesti opiskeluhoitoon ohjausryhmälle nähtäväksi. Aihetta on hyvä käsitellä myös vanhempainilloissa ja tiedotteissa. Opiskeluhoitoon ohjausryhmä käsittelee itsearvioinnit ja arvioi niiden pohjalta opiskeluhoitoon palveluiden riittävyttä ja opiskeluhoitoon toiminnan toteutumista. Tulokset huomioidaan myös Lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelman päivittämisessä.